

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

Međunarodni
krivični sud za
bivšu Jugoslaviju

SAŽETAK PRESUDE

(isključivo za medije. Nije službeni dokument)

ŽALBENO VIJEĆE

Haag, 30. novembar 2006.

SAŽETAK PRESUDE DONESENE U PREDMETU TUŽILAC PROTIV STANISLAVA GALIĆA

U prilogu se nalazi sažetak presude kojeg je pročitao sudija Pocar:

Ovaj predmet odnosi se na događaje koji su se odigrali u gradu Sarajevu, u Bosni i Hercegovini, u periodu od 10. septembra 1992. do 10. augusta 1994. godine. Tokom tog razdoblja, Stanislav Galić bio je *de jure* komandant Sarajevsko-romanijskog korpusa (SRK), a njegovi nadređeni bili su načelnik štaba Vojske Republike Srpske (VRS), general Ratko Mladić, i vrhovni komandant VRS, Radovan Karadžić. Dana 5. decembra 2003. godine, Pretresno vijeće proglasilo je Galića krivim za djela nasilja čiji je prevashodni cilj bio širenje terora među civilnim stanovništvom, kao kršenje zakona i običaja ratovanja, sankcionisano članom 51 Dopunskog protokola I Ženevskih konvencija iz 1949. (tačka 1 Optužnice); ubistvo, kao zločin protiv čovječnosti, putem snajperskog djelovanja (tačka 2 Optužnice); nehumana djela koja nisu ubistvo, kao zločin protiv čovječnosti, putem snajperskog djelovanja (tačka 3 Optužnice); ubistvo, kao zločin protiv čovječnosti, putem granatiranja (tačka 5 Optužnice); i nehumana djela koja nisu ubistvo, kao zločin protiv čovječnosti, putem granatiranja (tačka 6 Optužnice). Galić je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina. I tužilac i Galić uložili su žalbu na presudu. Dana 4. maja 2004., Galić je podnio Najavu žalbe sa 19 žalbenih osnova iznijevši tvrdnju da su napravljene greške u primjeni prava i utvrđivanju činjeničnog stanja. Dana 18. decembra 2003., tužilac je podnio Najavu žalbe i uložio žalbu na kaznu izrečenu Galiću iznijevši tvrdnju da je kazna "očigledno neadekvatna" s obzirom na težinu krivičnih djela i stepen njegove krivične odgovornosti. Žalbeno vijeće je saslušalo usmene argumente strana u postupku tokom žalbenog pretresa 29. augusta 2006. godine.

Sada ću se ukratko osvrnuti na žalbene osnove, počev od Galićevih osnova za žalbu, a zatim ću prijeći na žalbu tužioca.

U prvom osnovu za žalbu, Galić tvrdi da je Pretresno vijeće napravilo grešku u primjeni prava i time obesnažilo Prvostepenu presudu kada je njegovo svjedočenje uslovalo time da, ukoliko želi da svjedoči, to mora biti prije svjedočenja vještaka odbrane. Galić tvrdi da je tom odlukom narušeno njegovo pravo na pravično suđenje. Žalbeno vijeće konstatuje da pretresna vijeća imaju diskreciono ovlaštenje u skladu sa pravilom 90(F) Pravilnika da odlučuju kada će optuženi svjedočiti u svoju odbranu. Međutim, to ovlaštenje mora se pažljivo primjenjivati kako ne bi bila narušena prava optuženog. U ovom predmetu, Pretresno vijeće nije tražilo ništa drugo nego da Galić svjedoči, ukoliko to želi, prije vještaka. U obrazloženju svoje odluke, Pretresno vijeće je navelo da je u interesu utvrđivanja istine da svjedoci o činjenicama - uključujući i Galića - svjedoče prije vještaka kako bi vještaci, zatim, mogli svoj iskaz da temelje na svim predočenim činjenicama, uključujući i one koje je iznio Galić. Osim toga, u slučaju da Galić svjedoči prije vještaka, Pretresno vijeće je izjavilo da će on moći da traži dozvolu za davanje dodatnog iskaza nakon svjedočenja vještaka, čime bi se umanjila mogućnost da mu se uskrati pravo da svjedoči o svim dokazima predočenim tokom suđenja. S obzirom na te okolnosti, Žalbeno vijeće se nije uvjerilo da su uslovi koje je Pretresno vijeće odredilo u pogledu Galićevog prava da svjedoči u vlastitu odbranu ozbiljno ugrozili njegovo pravo da svjedoči i time narušili njegovo pravo na pravično suđenje.

Adresa na Internetu: <http://www.un.org/icty/index-b.html>

Outreach program

Aleja Bosne Srebrene b.b., 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel: +387 33 773 218, 773 219 Fax: +387 33 773 217

Galićev prvi osnov za žalbu se odbija.

U drugom osnovu za žalbu, Galić osporava pravičnost postupka pred Međunarodnim sudom pri odlučivanju po zahtjevu za izuzeće sudije. Pravilom 15(B) Pravidnika definisan je postupak za izuzimanje sudije. U vrijeme relevantno za ovu žalbu, u tom pravilu je stajalo da se pitanje izuzimanja i povlačenja sudije upućuje na razmatranje predsjedavajućem sudiji Vijeća koji će saslušati mišljenje sudije čije se izuzeće traži. Pravilo 15(B) je dalje predviđalo da će predsjedavajući sudija, nakon što se konsultovao, morati da odluči da li to pitanje treba proslijediti Kolegijumu. Čak i u slučaju da predsjedavajući sudija odluči da to nije potrebno, ukoliko optuženi osporava tu odluku, predsjednik suda to pitanje mora proslijediti Kolegijumu na razmatranje. Premda se u skladu sa pravilom 15(B) Pravidnika Žalbenom vijeću ne može uložiti interlokutorna žalba na odluku predsjedavajućeg sudije, a na odluku Kolegijuma se ne može ulagati interlokutorna žalba, Žalbeno vijeće ipak konstatuje da je Kolegijum zahtjev za izuzeće razmotrio *de novo* nakon što ga je primio. Stoga, premda se na odluku po pravilu 15(B) Pravidnika ne može uložiti interlokutorna žalba, uloga Kolegijuma je takva da je optuženom praktično pružila još jednu mogućnost da njegove argumente za izuzeće podrobno razmotri nezavisna komisija sudija. Nadalje, činjenica da se na odluku o izuzeću ne može uložiti žalba tokom suđenja nužno ne znači da se pitanje nepristrasnosti sudije ne može pokrenuti u okviru žalbe na presudu. Žalbeno vijeće stoga zaključuje da nepostojanje interlokutorne žalbe na odluku o izuzeću sudije u skladu sa pravilom 15(B) Pravidnika ne narušava pravo optuženog na pravično suđenje.

U ovom osnovu za žalbu, Galić je, takođe, iznio da su nepristrasnost i utisak o nepristrasnosti sudije Orija, predsjedavajućeg sudije na ovom suđenju, dovedeni u pitanje jer je on potvrdio optužnicu protiv Ratka Mladića. Žalbeno vijeće zaključuje da Galićeve tvrdnje u pogledu nepristrasnosti sudije Orija, koja je dovedena u pitanje, nisu osnovane.

Galićev drugi osnov za žalbu se odbija.

U trećem osnovu za žalbu, Galić tvrdi da je Pretresno vijeće napravilo grešku u primjeni prava kada je u "Odluci o obilasku lica mjesta" od 4. februara 2003. zaključilo da nije potrebno izvršiti obilazak navodnih mjesta zločina u Sarajevu. Odluke o načinu vođenju suđenja, poput obilaska lokacija, Pretresno vijeće donosi po svom nahođenju. Žalbeno vijeće je stoga razmotrilo da li je Pretresno vijeće zloupotrijebilo svoje diskreciono ovlaštenje kada je zaključilo da odbijanje Galićevog zahtjeva da se izvrši obilazak lica mjesta ne narušava njegova prava niti sposobnost Vijeća da mu izrekne presudu. S obzirom na argumente koje je Galić iznio u svom Žalbenom podnesku i tokom žalbenog pretresa, Žalbeno vijeće zaključuje da Galić nije pokazao da je Pretresno vijeće zloupotrijebilo svoje diskreciono ovlaštenje kada je odbilo njegov zahtjev.

Galićev treći osnov za žalbu se odbija.

Sada prelazim na Galićev treći, četvrti i jedanaesti osnov za žalbu. U osnovima četiri i trinaest, Galić iznosi argumente u pogledu dodatnih dokaza koje je tužilac objelodanio po okončanju suđenja, a koji su, kako on tvrdi, mogli biti oslobađajući dokazi po pravilu 68 Pravidnika. Žalbeno vijeće konstatuje da je Pretresno vijeće u Prvostepenoj presudi razmotrilo argumente koje je Galić iznio u tim osnovima za žalbu. Budući da Galić u tim osnovima nije uspio pokazati da je opravdan traženi pravni lijek u žalbenom postupku, ovi osnovi za žalbu se odbijaju.

Kad je riječ o Galićevoj tvrdnji, iznetoj u 11 osnovu za žalbu, da je Pretresno vijeće pogriješilo u načinu ocjenjivanja dokaza i svjedočenja zato što je na temelju opštih dokaza o incidentima izvelo zaključak da su dokazani i konkretni incidenti, Žalbeno vijeće konstatuje da je u Prvostepenoj presudi Pretresno vijeće jasno pokazalo da je procjenjivalo dokaze za svaki incident naveden u priložima. Kad je riječ o argumentu iz tog žalbenog osnova da Pretresno vijeće nije valjano procijenilo svjedočenja pripadnika UNPROFOR-a, Žalbeno vijeće konstatuje da je Galić u svom Žalbenom podnesku ukazao na

svjedočenja mnogih od tih svjedoka, ali nije naveo konkretne dijelove njihovih iskaza. On samo u opštim crtama tvrdi da se njihovi iskazi svode na "pretpostavke" ili da ne upućuju ni na jedan konkretan incident, ali ne navodi konkretne primjere u prilog toj tvrdnji. Jedini takav primjer naveden je u Replici odbrane na podnesak respondenta gdje se kaže da iskaz svjedoka Hardinga ilustruje "dvosmislenost iskaza tih svjedoka". Međutim, Galić nije pokazao da bi bilo koji činjenični zaključak bio nerazuman u odsustvu iskaza svjedoka Hardinga.

Kad je riječ o Galićevom argumentu da je Pretresno vijeće pogrešno zaključilo da je on "kriv za zločine koji čine dio jedinstvene kampanje sprovedene na geografski ograničenoj teritoriji tokom neprekinutog vremenskog perioda", s obzirom na to da je Sporazum o zoni potpunog isključenja efikasno proveden u Sarajevu u februaru 1994., zbog čega je granatiranje Sarajeva, kako on sam kaže, "praktično postalo nemoguće", Žalbeno vijeće konstatuje da su suprotno Galićevoj tvrdnji i premda se nijedan navedeni incident granatiranja nije odnosio na period prije juna 1993. godine, predloženi brojni dokazi da je granatiranje bilo "žestoko tokom 1992. i 1993 godine". Nadalje, zaključak Pretresnog vijeća odnosio se ne samo na incidente granatiranja, već i na snajperske incidente za koje je, pored incidenta snajperskog djelovanja od 13. decembra 1992. navedenog u Prilogu pod brojem 2, predloženo mnoštvo dokaznog materijala.

Iz tih i razloga navedenih u Presudi, Galićev jedanaesti osnov za žalbu se odbija.

Sada ću se detaljnije osvrnuti na Galićev **peti, sedmi i šesnaesti osnov za žalbu** koji se odnose na krivično djelo iz tačke 1 Optužnice na osnovu člana 3 Statuta i na temelju člana 51(2) Dopunskog protokola I i člana 13(2) Dopunskog protokola II, to jest krivično djelo nasilja ili prijetnje nasiljem čiji je prevashodni cilj širenje terora među civilnim stanovništvom. Po tim osnovima, u Prvostepenoj presudi se to krivično djelo isključivo razmatra kao djelo koje obuhvata namjeru širenja terora ako je počinjeno od strane boraca tokom oružanog sukoba. Stoga, u Prvostepenoj presudi se ne razmatra nijedan drugi oblik terora.

U **petom osnovu za žalbu** Galić tvrdi da mu je izrečena osuđujuća presuda za krivično djelo za koje nije optužen. Međutim, Žalbeno vijeće konstatuje da je Pretresno vijeće samo navelo elemente koje je potrebno ustanoviti u svrhu utvrđivanja tog krivičnog djela. Premda je tužilac isprva iznoseći optužbe u Optužnici naveo da se krivično djelo terorisanja civilnog stanovništva sastoji od konkretnog sprovođenja terora, Pretresno vijeće je postupilo u granicama svoje nadležnosti utvrdivši da elementi ovog krivičnog djela ne obuhvataju konkretno sprovođenje terora nad stanovništvom. Nadalje, suprotno Galićevim tvrdnjama, on jeste bio primjereno obaviješten o prirodi i razlozima optužbi protiv njega tako da je mogao adekvatno pripremiti svoju odbranu.

Žalbeno vijeće odbija Galićev peti osnov za žalbu.

U **šesnaestom osnovu za žalbu**, Galić tvrdi da je navodnom izmjenom kvalifikacije krivičnih djela nasilja ili prijetnji nasiljem čiji je prevashodni cilj širenje terora među civilnim stanovništvom narušeno načelo *in dubio pro reo*. U ovom predmetu, pitanje da li se mogla dovesti u sumnju Galićeva krivica zavisi od toga da li je konkretno sprovođenje terora element krivičnog djela za koje se on tereti u tački 1 Optužnice. Žalbeno vijeće je zaključilo da konkretno sprovođenje terora nije element krivičnog djela nasilja ili prijetnji nasiljem čiji je prevashodni cilj širenje terora među civilnim stanovništvom za koje se on tereti u tački 1 Optužnice. Stoga je irelevantan Galićev argument da je narušeno načelo *in dubio pro reo*.

Sada ću prijeći na Galićev **sedmi osnov za žalbu** - da li su krivična djela nasilja ili prijetnje nasiljem čiji je prevashodni cilj širenje terora među civilnim stanovništvom kažnjiva po članu 3 Statuta. U ovom osnovu, Galić iznosi više argumenta na koje ću se pojedinačno osvrnuti.

On u svom prvom argumentu iznosi da je Pretresno vijeće pogriješilo zaključivši da je međunarodno ugovorno pravo dovoljno za davanje nadležnosti Međunarodnom sudu koji pak ima nadležnost samo u odnosu na krivična djela po međunarodnom običajnom pravu. U tom smislu, Žalbeno vijeće podsjeća da je, kada je prvi put razmatrano pitanje opsega njegove nadležnosti *ratione materiae* - u Odluci o nadležnosti u predmetu *Tadić* od 2. oktobra 1995. - Međunarodni sud zaključio da se njegov mandat odnosi ne samo na kršenja međunarodnog humanitarnog prava na osnovu međunarodnog običajnog prava, već i na kršenja međunarodnih instrumenata na koje su se obavezale strane u sukobu. Međutim, Žalbeno vijeće takođe konstatuje da, premda ugovorno pravo može predstavljati osnov za nadležnost Međunarodnog suda, analiza prakse Međunarodnog suda upućuje na zaključak da su sudije konsistentno nastojale da se uvjere da su krivična djela za koja se tereti u optužnicama, u vrijeme počinjenja, bila krivična djela po međunarodnom običajnom pravu i da su bila dovoljno definisana na osnovu tog pravnog korpusa. Galićev argument se stoga odbija.

Galićev drugi argument iz sedmog osnova za žalbu je da sporazum od 22. maja 1994. godine nije bio obavezujući za strane. Žalbeno vijeće smatra da nije potrebno razmatrati ovaj argument jer se uvjerilo da je zabrana vršenja terora nad civilnim stanovništvom, sadržana u članu 51(2) Dopunskog protokola I i članu 13(2) Dopunskog protokola II, bila dio međunarodnog običajnog prava od trenutka kada je obuhvaćena tim ugovorima.

Kad je riječ o zabrani vršenja terora nad civilnim stanovništvom u skladu sa međunarodnim običajnim pravom, Žalbeno vijeće je potvrdilo zaključak Pretresnog vijeća da se zabrana vršenja terora, kao što je navedeno u drugoj rečenici kako člana 51(2) Dopunskog protokola I tako i člana 13(2) Dopunskog protokola II, svodi na "konkretnu zabranu unutar opšte (običajne) zabrane napada na civile". Načela koja su u osnovi zabrane napada na civile, konkretno načela razlikovanja i zaštite, imaju dugi istorijat u međunarodnom humanitarnom pravu i nepobitno čine glavni temelj međunarodnog humanitarnog prava, te predstavljaju nenarušiva načela međunarodnog običajnog prava. Kao što je Žalbeno vijeće konstatovalo u ranijim odlukama, na osnovu ugovorne zabrane napada na civile sadržane u članu 51 Dopunskog protokola I i članu 13 Dopunskog protokola II ustanovljava se međunarodno običajno pravo.

U pogledu kriminalizacije zabrane vršenja terora nad civilnim stanovništvom, Žalbeno vijeće je većinom glasova, uz protivno mišljenje sudije Schomburga, zaključilo da međunarodno običajno pravo predviđa individualnu krivičnu odgovornost za kršenje zabrane vršenja terora nad civilnim stanovništvom sadržane u članu 51(2) Dopunskog protokola I i članu 13(2) Dopunskog protokola II, u najmanju ruku od perioda relevantnog za Optužnicu.

Sada ću se osvrnuti na elemente krivičnih djela nasilja ili prijetnji nasiljem čiji je prevashodni cilj širenje terora među civilnim stanovništvom. Nakon što je utvrdilo da je zabrana vršenja terora nad civilnim stanovništvom u Dopunskim protokolima podvedena pod međunarodno običajno pravo, Žalbeno vijeće je svoju analizu elemenata krivičnog djela iz tačke 1 Optužnice temeljilo na sljedećoj definiciji iz nje: "djela nasilja ili prijetnje nasiljem čiji je prevashodni cilj širenje terora među civilnim stanovništvom". Na tom osnovu, Žalbeno vijeće izvodi zaključak koji slijedi.

Kad je riječ o *actus reus*, Žalbeno vijeće zaključuje da se krivično djelo nasilja ili prijetnji nasiljem čiji je prevashodni cilj širenje terora među civilnim stanovništvom može sastojati iz napada ili prijetnji napadom na civilno stanovništvo. Ta djela ili prijetnje nisu, međutim, ograničeni na direktne napade ili prijetnje napadom na civile, već mogu obuhvatati i neselektivne i nesrazmjerne napade ili prijetnje napadom na civile. Priroda djela nasilja ili prijetnji nasiljem usmjerenih protiv civilnog stanovništva može biti različita, ali je od prevashodne važnosti da ta djela nasilja ili prijetnje nasiljem budu počinjena sa konkretnom namjerom širenja terora među civilnim stanovništvom. Nadalje,

krivično djelo nasilja ili prijetnji nasiljem čiji je prevashodni cilj širenje terora među civilnim stanovništvom ne podrazumijeva slučaj kada se podmeće eksplozivna naprava izvan okvira vojnog napada koji je u toku. Naprotiv, a u skladu sa formulacijom iz Optužnice, ovo krivično djelo odnosi se na slučajeve "velikih trauma i psihičkih povreda" koje su prouzrokovali "napadi [čiji je] cilj bio da stanovništvo drže u neprekidnom strahu". Te velike traume i psihičke povrede sastavni su dio djela nasilja ili prijetnji nasiljem.

Kad je riječ o *mens rea* i traženom uslovu posljedice, Žalbena vijeće, oslanjajući se na jasnu formulaciju člana 51(2) Dopunskog protokola I u pogledu predmeta i cilja, te na *travaux préparatoires* Dopunskog protokola I, zaključuje da konkretno terorisanje civilnog stanovništva nije element krivičnog djela. *Mens rea* krivičnih djela nasilja ili prijetnji nasiljem čiji je prevashodni cilj širenje terora među civilnim stanovništvom sastoji se od posebne namjere da se širi teror među civilnim stanovništvom. Nadalje, Žalbena vijeće zaključuje da u članu 51(2) očigledno piše da cilj protivpravnih djela ili prijetnji da će se počinuti te protivpravne radnje ne mora nužno biti jedini cilj djela nasilja ili prijetnji nasiljem. Činjenica da su možda istovremeno postojali i drugi razlozi osim cilja širenja terora među civilnim stanovništvom ne opovrgava tu optužbu, pod uslovom da je namjera širenja terora među civilnim stanovništvom bila najvažniji cilj. Zaključak o postojanju te namjere može se izvesti na osnovu okolnosti djela ili prijetnji, odnosno njihove prirode, načina, izbora trenutka i trajanja.

Sada ću se osvrnuti na posljednji Galićev argument iz sedmog osnova za žalbu da on nije imao namjeru da širi teror među civilnim stanovništvom. U tom smislu, Žalbena vijeće konstatuje da se Pretresno vijeće oslonilo na mnoštvo dokaza da bi pokazalo da je terorisanje civilnog stanovništva bio prevashodni cilj kampanje snajperskog djelovanja i granatiranja, te da je Galić naredio izvršenje djela u osnovi sa tom istom posebnom namjerom. Iz razloga navedenih u Presudi, Žalbena vijeće je zaključilo da Galić nije pokazao da nijedan razumni presuditelj o činjenicama ne bi izveo isti zaključak kao i Pretresno vijeće da je on imao namjeru da širi teror među civilnim stanovništvom.

Žalbena vijeće odbija Galićev sedmi osnov za žalbu.

Sada ću prijeći na Galićevu tvrdnju iz **šestog osnova za žalbu** da je Pretresno vijeće pogriješilo u primjeni prava u pogledu krivičnog djela napada na civile.

Najprije, Galić iznosi nekoliko argumenata o primjenljivosti člana 3 Statuta u pogledu optužbe "napada na civile". U tom smislu, Žalbena vijeće je zaključilo da Galić nije pokazao da je Pretresno vijeće počinilo "grešku u primjeni prava kojom bi obesnažilo presudu". Pretresno vijeće je bilo obavezno da primjenjuje *ratio decidendi* relevantnih odluka Žalbenog vijeća, počev od Odluke o nadležnosti u predmetu *Tadić* i analize navedenih uslova iz te odluke. Vijeće je to i učinilo. Galić ne iznosi nove argumente u pogledu toga zašto bi bilo u interesu pravde da Žalbena vijeće odstupi od svog tumačenja člana 3 Statuta. Njegov argument stoga ne stoji.

Drugo, Galić iznosi nekoliko argumenata o analizi Pretresnog vijeća u pogledu elemenata krivičnog djela napada na civile kao kršenja zakona i običaja ratovanja. Što se tiče Galićeve tvrdnje da je Pretresno vijeće pogriješilo zaključivši da gađanje civila ne može biti opravdano vojnom nuždom, Žalbena vijeće je već istaklo da se "međunarodnim običajnim pravom apsolutno zabranjuje gađanje civila", te da se "zbog vojne nužde ne može kršiti zabrana napada na civile i civilne objekte". Galićev argument se stoga odbija. Kad je riječ o Galićevoj tvrdnji da je Pretresno vijeće pogriješilo u primjeni prava ustvrdivši da se "neselektivni napadi - tj. napadi koji pogađaju civile ili civilne objekte i vojne ciljeve bez razlike - mogu kvalifikovati kao direktni napadi na civile", Žalbena vijeće konstatuje da Pretresno vijeće nije zaključilo da ti napadi uvijek predstavljaju direktne napade, već da se "mogu kvalifikovati" kao takvi. Žalbena vijeće zaključuje da se u osporavanom zaključku ne objedinjuju dva krivična djela, već podržava stanovište da se na osnovu neselektivnosti korišćenog oružja može izvesti zaključak o direktnom napadu.

Načelno govoreći, Pretresno vijeće je imalo pravo da od slučaja do slučaja utvrđuje da li neselektivni karakter napada može pomoći pri utvrđivanju da li je napad bio usmjeren protiv civilnog stanovništva. Galićev argument se stoga odbija. Kad je riječ o Galićevoj tvrdnji da je Pretresno vijeće napravilo grešku u primjeni prava zauzevši stav da "neki naizgled nesrazmjerni napadi *mogu* navesti na zaključak da su cilj napada zapravo bili civili", Žalbeno vijeće konstatuje da je Pretresno vijeće jasno stavilo do znanja da to "treba utvrditi od slučaja do slučaja, u svjetlu dostupnih dokaza". Stoga, zaključak Pretresnog vijeća da se na osnovu neselektivnih napada "može" izvesti zaključak o direktnim napadima na civile opravdana je konstatacija zasnovana na dokaznoj snazi nekih zaključaka, a ne objedinjavanje različitih krivičnih djela. Pretresno vijeće je jasno izjavilo da se ograničava na napade na civile u skladu sa članom 51(2) Dopunskog protokola I koji sankcioniše isključivo direktne napade na civilno stanovništvo. Usvojena definicija krivičnog djela je isto toliko jasna. Nigdje se ne spominju neselektivni ili nesrazmjerni napadi kao osnova za izricanje osuđujuće presude. Stoga, ovaj dio Galićevog osnova za žalbu se odbija.

Kad je riječ o Galićevoj tvrdnji da je Pretresno vijeće netačno protumačilo pravo kada je zaključilo da "prisustvo boraca pojedinaca u civilnom stanovništvu ne mijenja njegov civilni karakter", Žalbeno vijeće zaključuje da je, u tom smislu, praksa Međunarodnog suda jasna. Prisustvo boraca pojedinaca u napadnutom civilnom stanovništvu ne mijenja *nužno* činjenicu da konačni karakter stanovništva, u pravnom smislu, ostaje civilni. Premda se možda čini da je Pretresno vijeće primijenilo stroži standard od onog usvojenog u praksi Međunarodnog suda, Pretresno vijeće u fusnotama ukazuje na nijanse svog stava. Žalbeno vijeće stoga smatra da je Pretresno vijeće ispravno protumačilo pravo budući da je uvažilo postojanje različitih faktora pri utvrđivanju karaktera stanovništva. Galićev argument se stoga odbija.

Naposljetku, kad je riječ o Galićevoj tvrdnji da je Pretresno vijeće pogriješilo u primjeni prava usvojivši kao subjektivni element napada na civile i koncept "nemara ili nekog drugog stava osobe koja izvršava radnju" ili bilo što drugo nego "želju da prouzrokuje konkretnu posljedicu" radnje, Žalbeno vijeće konstatuje da je Pretresno vijeće, razmatrajući *mens rea* konkretnog krivičnog djela, utvrdilo da je počinitelj jamačno napad izveo "hotimično". Pretresno vijeće se oslonilo na Komentar MKCK-a člana 85 Dopunskog protokola I, koji definiše namjeru u svrhu člana 51(2) i jasno razlikuje bezobzirnost, odnosno "stav činioca koji, mada nije siguran u to kakav će biti ishod, prihvata mogućnost takvog ishoda", od nemara kojim se opisuje osoba koja "djeluje bez svijesti o djelu i o njegovim posljedicama". U tom smislu, obrazloženje Pretresnog vijeća je ispravno i Galić ne pruža argumente u prilog svojoj tvrdnji da je Pretresno vijeće napravilo grešku u primjeni prava. Stoga, u mjeri u kojoj Galić osporava ovaj konkretni zaključak, njegov argument je neosnovan i stoga se odbija.

Galićev šesti osnov za žalbu se odbija.

Osvrnuću se sada na Galićev **osmi žalbeni osnov** u kojem se iznose navodi o greškama u primjeni prava u vezi s krivičnim djelima po članu 5 Statuta.

Galić prvo tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo u definiciji "civila" u kontekstu napada na civilno stanovništvo. Pretresno vijeće je, razmatrajući pitanje preduslova za definiciju "civilnog stanovništva", bilo mišljenja da je "definicija civila široka te uključuje i pojedince koji su u određenom trenutku činili djela pružanja otpora, kao i osobe koje su u vrijeme počinjenja zločina bile *hors de combat*". Namjera Pretresnog vijeća nije bila da definiše civila pojedinca; štaviše, nije nužno tačno ako se kaže, kao što se čini da slijedi iz formulacije Pretresnog vijeća, da je osoba *hors de combat* civil u kontekstu međunarodnog humanitarnog prava. Prema shvatanju Žalbenog vijeća, Pretresno vijeće je ponovilo ono što je postalo uvriježeno u praksi u vezi s preduslovom za definiciju "civilnog stanovništva". U tom smislu Žalbeno vijeće je već iznijelo stav da činjenica da su među

stanovništvom prisutni pripadnici grupa otpora ili bivši borci koji su položili oružje ne mijenja civilni karakter stanovništva. Isto tako, ni prisustvo vojnika među civilnim stanovništvom, kao ni prisustvo osoba *hors de combat*, to stanovništvo ne lišava civilnog karaktera. Galićev argument s tim u vezi stoga se odbija.

Galić takođe tvrdi da nije znao za napade na civile, no u prilog tome samo ponavlja argumente koje je iznio na suđenju i ne predočava razloge iz kojih bi njegovu tvrdnju valjalo prihvatiti u žalbenom postupku. Budući da o relevantnim činjeničnim nalazima Galić detaljnije govori u osnovama 17 i 18 svojeg Žalbenog podneska, ti njegovi argumenti razmatraju se u dijelu teksta koji se bavi dotičnim osnovama.

Osvrću se sada na Galićeve argumente u okviru istog žalbenog osnova, koji se odnose na **ubistvo i nehumana djela**. Što se tiče njegove tvrdnje da djelo ne može predstavljati ubistvo ako se sastoji od propusta, Žalbeno vijeće podsjeća da se ubistvo može počinuti putem djela ili propusta, te da počinjenje konkretnog djela ne predstavlja apsolutni uslov za krivičnu odgovornost. Isto vrijedi i za isti takav argument koji Galić iznosi u vezi s nehumanim djelima. Što se pak tiče njegovog argumenta da neko djelo ne može predstavljati ubistvo ako je djelo lišavanja života izvršila druga osoba, Žalbeno vijeće primjećuje da se u Statutu izričito predviđa pripisivanje krivične odgovornosti nekom optuženom za djela drugog počinioca, a Međunarodni sud se time rukovodio u brojnim situacijama. Galićev argument se stoga odbija.

U vezi s Galićevim argumentima koji se odnose na uslov *mens rea* za ubistvo, odnosno da se Pretresno vijeće poslužilo pogrešnim standardom, Žalbeno vijeće primjećuje da Galić nije osuđen za počinjenje ubistva, nego za naređivanje ubistva, i to na osnovu člana 7(1) Statuta kojim se samo određuje da je on morao biti svjestan značajne vjerovatnoće da će prilikom izvršenja njegovih naređenja biti počinjeno ubistvo. Stoga Žalbeno vijeće nema razloga da razmatra same za sebe Galićeve argumente u vezi s elementom *mens rea* koji se traži za počinjenje ubistva. Isto vrijedi i za njegov argument u vezi s elementom *mens rea* za nehumana djela. Ovaj dio Galićevog žalbenog osnova se odbija.

Žalbeno vijeće stoga odbija Galićev osmi žalbeni osnov.

Osvrću se sada na Galićev **deveti žalbeni osnov**. Žalbeno vijeće prvo odbija - na temelju svoje ustaljene sudske prakse - Galićev argument da se optuženi ne može kumulativno teretiti za različita krivična djela na temelju istih djela. Što se tiče njegove tvrdnje da je Pretresno vijeće napravilo grešku u primjeni prava time što je izreklo osuđujuće presude na osnovu člana 3 Statuta (namjera da se širi teror među civilnim stanovništvom) i člana 5 Statuta (ubistvo i nehumana djela) za ista djela, Žalbeno vijeće se slaže s Pretresnim vijećem da su osuđujuće presude za isto ponašanje na osnovu člana 3 i 5 Statuta dopustive budući da se tim članovima traži dokazivanje različitih elemenata. U vezi s Galićevom tvrdnjom da je Pretresno vijeće pogriješilo zato što je izreklo osuđujuće presude po članu 5(a) Statuta (ubistvo) i članu 5(i) Statuta (nehumana djela) za isto ponašanje kada je to ponašanje za posljedicu imalo smrt žrtve, Žalbeno vijeće konstatuje da Galić nije pokazao da ga je Pretresno vijeće dva puta osudilo za ranjavanje i ubijanje istih žrtava.

Galićev deveti žalbeni osnov se odbija.

Govoriću sada o Galićevom **desetom žalbenom osnovu** u vezi s određenim stavovima Pretresnog vijeća iznesenim u kontekstu pravnih normi koje se odnose na utvrđivanje krivične odgovornosti na osnovu članova 7(1) i 7(3) Statuta. Što se tiče Galićevog osporavanja stava Pretresnog vijeća da se “svi vidovi krivične odgovornosti mogu dokazati direktnim dokazima ili indicijama”, Žalbeno vijeće primjećuje da je uvriježeno da se činjenice mogu dokazivati kako direktnim dokazima, tako i indicijama. U vezi s Galićevom tvrdnjom da djela osoba koje se terete po članu 7(1) Statuta ne smiju biti djela počinjena putem kažnjivog propusta, te da je Pretresno vijeće donijelo pogrešan pravni zaključak s tim u vezi, Žalbeno vijeće potvrđuje da propust da se djeluje, u slučaju kada je djelovanje

pravna obaveza, može imati za posljedicu individualnu krivičnu odgovornost po članu 7(1) Statuta. U ovom predmetu Pretresno vijeće Galića nije proglasilo krivim za naređivanje krivičnih djela time što nije djelovao ili na osnovu kažnjivih propusta. Drugim riječima, Vijeće nije na osnovu dokaza zaključilo da je on propustio djelovati i da je taj propust predstavljao naređenje. Zapravo, kada Pretresno vijeće pominje propust da se djeluje, Vijeće te propuste uzima u obzir u smislu indicija koje dokazuju vid odgovornosti za naređivanje. Žalbena vijeće stoga zaključuje da se vid odgovornosti za naređivanje može dokazati, kao i bilo koji drugi vid odgovornosti, na osnovu indicija ili direktnih dokaza, pri čemu se u obzir uzimaju dokazi o djelima ili propustima optuženog. Da li je Pretresno vijeće iz dokaza izvedenih na suđenju moglo zaključiti da je Galić naredio krivična djela činjenično je pitanje o kojem se govori u Galićevom osamnaestom žalbenom osnovu.

U vezi s Galićevim argumentom da je Pretresno vijeće pogriješilo ocijenivši standard “imao je razloga da zna” na osnovu člana 7(3) Statuta, Žalbena vijeće primjećuje da iz prakse Međunarodnog suda slijedi da će standard “imao je razloga da zna” biti zadovoljen samo ako su nadređenom na raspolaganju stajale informacije koje bi ga upozorile na krivična djela počinjena od strane njegovih potčinjenih. Međutim, takve informacije ne moraju biti, kao što to tvrdi Galić, “u obliku konkretnih izvještaja koji se dostavljaju u skladu sa sistemom nadzora” i “ne moraju sadržavati konkretne informacije o protivpravnim djelima koja su počinjena ili će upravo biti počinjena”.

Što se tiče Galićevog osporavanja kumulativne primjene članova 7(1) i 7(3) Statuta, Žalbena vijeće konstatuje da, suprotno Galićevoj tvrdnji, Pretresno vijeće nije smatralo da su kumulativne osude na osnovu članova 7(1) i 7(3) Statuta moguće, nego da činjenice iz bilo kojeg predmeta mogu odgovarati odredbama oba člana, u kojem slučaju Pretresno vijeće može odabrati jedan od ta dva člana. Kao što se napominje u Drugostepenoj presudi u predmetu *Blaškić*, osudu treba izreći samo na osnovu člana 7(1) Statuta, pri čemu se nadređeni položaj optuženog smatra otežavajućim faktorom prilikom odmjeravanja kazne. Shodno tome, Pretresno vijeće nije napravilo nikakvu grešku.

Galićev deseti žalbeni osnov se odbija.

Osvrćući se sada na Galićev **dvanaesti žalbeni osnov** u kojem on tvrdi da se Pretresno vijeće nije bavilo pitanjem kolateralne štete. U okviru ovog žalbenog osnova Žalbena vijeće primjećuje da se Galić nije pozvao ni na jedan konkretan nalaz Pretresnog vijeća kako bi potkrijepio svoj argument i stoga nije ispunio svoju obavezu da jasno iznese svoj žalbeni osnov. Žalbena vijeće se stoga nije upuštalo u ocjenu svakog navedenog incidenta, nego je utvrdilo da li je Pretresno vijeće ispravno shvatilo svoje obaveze u odnosu na ocjenu legalnosti napada i dokaza s tim u vezi. Žalbena vijeće se uvjerilo da je Pretresno vijeće ispravno izložilo mjerodavno pravo. Nadalje, iz razloga koji se navode u Presudi, Žalbena vijeće konstatuje da je metodologija koju je Pretresno vijeće upotrijebilo prilikom ocjene legalnosti navedenih i navedenih incidenata u skladu s mjerodavnim pravom koje je izložilo.

Galićev dvanaesti žalbeni osnov se odbija.

Ukratko ću se sada osvrnuti na Galićev **četnaesti žalbeni osnov** u kojem on tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo bilo zato što je pogrešno definisalo, bilo zato što uopšte nije definisalo određene pojmove. Iz razloga koji se navode u Presudi Žalbena vijeće konstatuje da Galić nije objasnio zašto je bila potrebna neka konkretna definicija ili na koji je način Pretresno vijeće pogriješilo kada neku definiciju nije formulisalo. Štaviše, on nije objasnio ni na koji bi način te navodne greške promijenile ishod Prvostepene presude.

Galićev četnaesti žalbeni osnov se odbija.

Reći ću sada nešto o Galićevom **petnaestom žalbenom osnovu** u kojem on osporava pristup Pretresnog vijeća ocijeni dokaza, i to naročito u odnosu na zaključak o kampanji

napada protiv civila. Galić prvo navodi da je Pretresno vijeće pogriješilo u primjeni prava zaključivši da je takva kampanja postojala. Žalbena vijeće, međutim, iz razloga navedenih u Presudi, ne vidi da je Pretresno vijeće pogriješilo u svojem pristupu. Drugo, Galić osporava zaključke Pretresnog vijeća u vezi s 12 od 23 navedena incidenta snajperskog djelovanja, te u vezi s tri od pet incidenata granatiranja, pri čemu tvrdi da oni nisu mogli biti dokazani van razumne sumnje budući da se u protivnom mišljenju sudije Nieto-Navie izražava takva razumna sumnja. Međutim, Žalbena vijeće konstatuje da postojanje protivnog mišljenja u vezi s činjeničnim pitanjima ne negira valjanost prvostepene presude budući da konačnu odluku na suđenju mora donijeti samo većina u pretresnom vijeću. Time što je samo upozorio na postojanje protivnog mišljenja Galić nije ispunio svoju obavezu u žalbenom postupku jer nije pokazao neopravdanost ocjene dokaza koju je dala većina u Vijeću. Shodno tome, Žalbena vijeće odbija ovaj dio Galićevog žalbenog osnova. U preostalom dijelu petnaestog žalbenog osnova Galić iznosi brojne navode u vezi s činjeničnim greškama u Prvostepenoj presudi. Njegovi navodi su sumirani i razmotreni u Presudi. Najvećim dijelom sastoje se od pukih tvrdnji koje se odbacuju bez značajnijeg obrazloženja budući da ne ispunjavaju zahtjeve žalbenog postupka.

Galićev petnaesti žalbeni osnov se odbija.

U svom sedamnaestom žalbenom osnovu Galić iznosi navode o raznim pogrešnim činjeničnim nalazima i ocjenama dokaza u vezi sa zaključcima Pretresnog vijeća koji se odnose na navode o kampanji snajperskog djelovanja i granatiranja usmjerenoj protiv civilnog stanovništva Sarajeva. Iz razloga navedenih u Presudi Galićevi argumenti s tim u vezi se odbijaju i ja ću se sada osvrnuti samo na Galićeve argumente u odnosu na napade na pijacu Markale i bolnicu Koševo.

U vezi s **incidentom na pijaci Markale** Žalbena vijeće ima u vidu složenost svjedočenja pred Pretresnim vijećem, i to s obzirom na cijeli niz tehničkih faktora koji se tu javljaju, različitih zaključaka vještaka i nesigurnosti u tačnost različitih nalaza. Iz razloga iznesenih u Presudi Žalbena vijeće konstatuje da zaključci Pretresnog vijeća u vezi s azimutom granate, uglom pada i dubinom kratera nisu zaključci koje ne bi moglo donijeti nijedno razumno pretresno vijeće. Žalbena vijeće, međutim, smatra da Pretresno vijeće nije bilo u pravu kada je zaključilo da je granata bila namjerno ispaljena na pijacu Markale, no da, u svakom slučaju, taj incident granatiranja predstavlja primjer granatiranja koje je za cilj namjerno uzimalo civile. Zbog toga Žalbena vijeće neće preinačiti Galićevu osudu za taj incident.

Osvrćući se sada na Galićev argument da nije bilo protivpravno da snage SRK otvaraju vatru na **bolnicu Koševo** budući da su je snage ABiH koristile kao vojnu bazu. Nakon što je utvrdilo ograničenja u vezi s napadima na bolnice uspostavljena međunarodnim humanitarnim pravom, iznesena u Ženevskoj konvenciji IV i Dopunskom protokolu, te nakon što je razmotrilo razne zaključke Pretresnog vijeća, Žalbena vijeće konstatuje da je Pretresno vijeće pogriješilo što nije konstatovalo da je određeni broj napada SRK predstavljao napade na legitimne vojne ciljeve. Međutim, postoje isto tako dokazi iz kojih slijedi da se neki od napada SRK, bilo zbog vremena izvršenja, bilo zbog upotrijebljenog naoružanja, ne mogu shvatiti kao napadi na legitimni vojni cilj. Stoga, primijenivši ispravni pravni standard Žalbena vijeće konstatuje da su neki, no ne i svi, napadi SRK na bolnicu predstavljali primjere kampanje napada na civile. Drugi napadi bili su napadi na legitimni vojni cilj. Pretresno vijeće je stoga bilo samo djelimično u krivu i njegov zaključak se s tim u skladu preinačuje.

Galićev sedamnaesti žalbeni osnov se odbija.

Reći ću sada nešto o Galićevom **osamnaestom žalbenom osnovu** u kojem on ukazuje na brojne navodne činjenične greške u vezi s njegovom ulogom i krivičnom odgovornošću. S obzirom na broj navoda koje Galić iznosi u okviru ovog osnova osvrćući se samo na sljedeće:

Što se tiče Galićevih argumenata u vezi sa zaključcima Pretresnog vijeća o njegovoj kontroli nad snajperskim djelovanjem, granatiranjem, kao i o kontroli nad naoružanjem SRK, Žalbeno vijeće konstatuje, iz razloga navedenih u Presudi, da Galić nije uspio pokazati kako nijedan razumni presuditelj o činjenicama nije mogao doći do istog zaključka do kojeg je došlo Pretresno vijeće.

Što se pak tiče Galićevog argumenta da on nije bio u poziciji da kažnjava svoje potčinjene, Žalbeno vijeće konstatuje da je, prema Galićevim vlastitim riječima, on imao ovlasti da odgovori na nezakonita djela svojih potčinjenih. Galić stoga nije pokazao da nijedan razumni presuditelj o činjenicama nije mogao doći do istog zaključka kao i Pretresno vijeće koje je konstatovalo da - citiram - "odbrana ne negira da je general Galić imao mogućnost da spriječi ili kazni za počinjenja zločina, ali tvrdi da za to nije bilo potrebe" - kraj citata. U vezi s Galićevim argumentom da on nije znao da se u gradu Sarajevu i njegovoj okolini odvija protivpravno snajpersko djelovanje i granatiranje civila Žalbeno vijeće konstatuje, iz razloga navedenih u Presudi, da Galić nije uspio pokazati kako nijedan razumni presuditelj o činjenicama ne bi došao do istih zaključaka do kojih je došlo i Pretresno vijeće. Protesti su upućivani njemu lično i njegovim potčinjenima, a Galić nije ukazao ni na jedan dio Prvostepene presude u kojem je Pretresno vijeće s tim u vezi pogriješilo.

Što se tiče Galićeve tvrdnje da artiljerija nije upotrebljavana na protivpravan način, Žalbeno vijeće primjećuje da on ignoriše mnoštvo dokaza o protivpravnom snajperskom djelovanju i granatiranju. I konačno, u vezi s razumnošću mjera koje je poduzimao Galić, Žalbeno vijeće primjećuje da Pretresno vijeće jeste uzelo u obzir dokaze iz kojih slijedi da je on davao instrukcije da se poštuju Ženevske konvencije iz 1949. godine, no utvrdilo je takođe da se tim instrukcijama prenosilo neadekvatno i pogrešno shvaćanje obaveza koje Konvencije nameću. Žalbeno vijeće ne smatra da nijedan razumni presuditelj o činjenicama ne bi došao do istih zaključaka do kakvih je došlo i Pretresno vijeće.

Galićev osamnaesti žalbeni osnov se odbija.

Osvrnuću se sada na Galićeve i tužiočeve žalbene osnove u vezi sa zatvorskom kaznom u trajanju od dvadeset godina koju je izreklo Pretresno vijeće.

U svojem devetnaestom žalbenom osnovu Galić tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno primijenilo pravo prilikom odmjeravanja njegove kazne i da mu je trebala biti izrečena blaža kazna.

Što se tiče Galićevog argumenta da je dvadesetogodišnja zatvorska kazna najviša moguća kazna koju Međunarodni sud može izreći s obzirom na činjenicu da pravni okviru odmjeravanja kazne i praksa u bivšoj Jugoslaviji predviđaju maksimalnu zatvorsku kaznu u trajanju od dvadeset godina, Žalbeno vijeće podsjeća da Međunarodni sud, iako je obavezan uzeti u obzir pravne okvire odmjeravanja kazne i praksu u bivšoj Jugoslaviji, ne mora i da ih se pridržava. Žalbeno vijeće takođe konstatuje da je, suprotno Galićevom argumentu, Pretresno vijeće ispravno utvrdilo odgovarajuće odredbe Krivičnog zakona SFRJ i ispravno zaključilo da bi za krivična djela koja je on počinio u bivšoj Jugoslaviji bile izrečene najteže kazne.

Što se tiče Galićevog argumenta da je Pretresno vijeće iskoristilo njegov položaj komandanta korpusa VRS-a i za utvrđivanje njegove odgovornosti za krivična djela i kao otežavajući faktor prilikom odmjeravanja kazne, Žalbeno vijeće konstatuje da, iako vid odgovornosti za naređivanje nužno podrazumijeva da je osoba koja izdaje naređenje na položaju vlasti, stepen vlasti ipak može igrati ulogu prilikom odmjeravanja kazne budući da obilježje vida odgovornosti "naređivanja" nije to da je neki optuženi na visokom položaju u komandnom lancu, te stoga raspolaže visokim stepenom vlasti. Pretresno vijeće nije kao otežavajuću okolnost uzelo u obzir činjenicu da je Galić raspolagao ovlastima da izdaje naređenja. Vijeće je zapravo u obzir uzelo druge faktore koji proizlaze iz njegovog

položaja vlasti kao komandanta i ustanovilo da je on više puta prekršio svoju javnu dužnost koja upravo proizlazi iz tog visokog položaja i time zloupotrijebio svoj položaj vlasti. Ovaj dio Galićevog žalbenog osnova se odbija.

U vezi s Galićevim argumentom da je Pretresno vijeće kao olakšavajuću okolnost trebalo uzeti u obzir činjenicu da je on svoju dužnost komandanta jedinica SRK-a preuzeo "praktično u stanju haosa", Žalbeno vijeće smatra da je kao vojni komandant Galić raspolagao ovlastima i nadležnošću da izdaje naređenja u vezi s legitimnim borbenim operacijama i njegova dužnost je bila da radi na stvaranju efikasnog komandnog lanca. Pretresno vijeće stoga nije bilo obavezno uzeti u obzir taj argument. Što se tiče s tim povezanog faktora u vezi s raspuštanjem paravojnih jedinica, Žalbeno vijeće primjećuje da se Pretresno vijeće pozvalo na argumente koje je u tom kontekstu iznio Galić, te je stoga i taj faktor uzelo u obzir. Bilo je u potpunosti u okviru diskrecionog ovlaštenja Vijeća da to ne uzme u obzir kao olakšavajuću okolnost prilikom odmjeravanja kazne i Galić nije pokazao da je Pretresno vijeće izašlo iz okvira svojih diskrecionih ovlaštenja.

U vezi s Galićevom tvrdnjom da uslovi urbanog ratovanja u znatnoj mjeri umanjuju njegovu krivičnu odgovornost, Žalbeno vijeće primjećuje da je Pretresno vijeće očigledno razmotrilo taj faktor. Nadalje, Galić taj argument nije iznio na suđenju u smislu olakšavajuće okolnosti. Žalbeno vijeće ponavlja da ovo nije odgovarajući forum da se po prvi put iznose navodi o olakšavajućim okolnostima za koje su dokazi očigledno bili na raspolaganju u vrijeme suđenja. U svakom slučaju, Galić nije uspio pokazati primjetnu grešku Pretresnog vijeća.

Što se tiče Galićevog argumenta da Pretresno vijeće nije uzelo u obzir činjenicu da bi se on - da mu je za to bila pružena prilika - dobrovoljno predao, Žalbeno vijeće smatra da Pretresno vijeće nije napravilo primjetnu grešku budući da mu u prilog toj tvrdnji nisu bili predloženi nikakvi dokazi.

U vezi s Galićevom tvrdnjom da on nikada nikoga nije diskriminirao Žalbeno vijeće konstatuje da je Galićev argument pogrešno postavljen. Poštovanje svih ljudi, bez obzira na njihovu nacionalnu, etničku ili vjersku pripadnost, ponašanje je koje se očekuje od svakog pojedinca i ne predstavlja faktor koji bi valjalo uzimati u obzir u smislu ublažavanja kazne. U tom smislu Pretresno vijeće je ispravno zaključilo da ta okolnost "nije toliko atipična da bi bila relevantan faktor u ovom predmetu koji bi išao u prilog ublažavanju [Galićeve] kazne".

Što se tiče Galićevog argumenta da Pretresno vijeće nije uzelo u obzir njegovu "vrlo dobru saradnju" s pripadnicima UNPROFOR-a, Žalbeno vijeće primjećuje da se Pretresno vijeće osvrnulo na tu tvrdnju i da ju je razmotrilo. Žalbeno vijeće konstatuje da Galić nije uspio pokazati da je Pretresno vijeće izašlo iz okvira svojih diskrecionih ovlaštenja prilikom odmjeravanja kazne zato što njegovu saradnju s UNPROFOR-om nije uzelo u obzir kao olakšavajuću okolnost. U vezi sa saradnjom s predstavnicima međunarodne zajednice čak i nakon rata sâm Galić kaže da je "svoje dužnosti obavljao na profesionalan način". Stoga činjenicu da je on, kao profesionalni vojnik, saradivao s međunarodnom zajednicom Pretresno vijeće nije moralo uzeti u obzir kao olakšavajuću okolnost. Osim toga, Žalbeno vijeće primjećuje da taj argument nije predložen tokom suđenja. Žalilac ne može od Žalbenog vijeća očekivati da po prvi put u žalbenom postupku uzme u obzir olakšavajuće okolnosti o kojima su dokazi postojali no nisu bili izvedeni na suđenju.

U vezi s Galićevom tvrdnjom koja se odnosi na njegovu saradnju s tužiocem, Žalbeno vijeće primjećuje da je on nije potkrijepio u svojem Žalbenom podnesku budući da se tamo samo pominje "velik broj" vojnih dokumenata, pri čemu se ti dokumenti ne imenuju, a ništa se ne navodi ni o njihovom sadržaju. U svakom slučaju, Žalbeno vijeće primjećuje da s tim u vezi nije iznesen nijedan argument u Galićevom Završnom podnesku.

Što se tiče argumenta da njegovu bolest i uvijek primjerno ponašanje u pritvoru treba uzeti u obzir kao olakšavajuću okolnost, Žalbeno vijeće konstatuje da Galić nije uspio pokazati da je njegovo zdravstveno stanje izuzetno loše. Osim toga, taj faktor nije naveden u njegovoj argumentaciji vezanoj za odmjeravanje kazne na suđenju i Žalbeno vijeće nije odgovarajuće tijelo koje bi se time po prvi put bavilo. Isto, *mutatis mutandis*, vrijedi i za Galićev argument u vezi s navodom o njegovom primjermom ponašanju u pritvorskoj jedinici.

Što se tiče njegovog argumenta da bi, kada bi Žalbeno vijeće konstatovalo da član 7(1) Statuta nije mjerodavan, nego da bi kao mjerodavan valjalo uzeti član 7(3) Statuta, njegova odgovornost bila u značajnoj mjeri umanjena, te da bi se to trebalo odraziti i na kaznu, nije potrebno da Žalbeno vijeće razmatra taj argument budući da je utvrdilo kako je član 7(1) mjerodavan.

Galićev devetnaesti žalbeni osnov u vezi s kaznom se odbija.

Reći ću sada nešto o jedinom žalbenom osnovu tužioca.

Prije no što se osvrne na ključni prigovor tužioca da je kazna koju je izreklo Pretresno vijeće “očigledno neadekvatna” i da je Pretresno vijeće učinilo “primjetnu grešku” budući da kazna “ne odražava cjelokupnu težinu krivičnih djela i visok hijerarhijski položaj [na kojem je bio Galić]”, Žalbeno vijeće će se prvo pozabaviti drugim argumentima koje je iznio tužilac, odnosno: da (1) Galićev predmet spada u kategoriju “najgorih predmeta”; te da (2) poređenje s nacionalnom praksom pokazuje da se počinjena krivična djela “svugdje osuđuju kao osobito teška”. Što se tiče prvog od tih argumenata, Žalbeno vijeće ponavlja da se predmeti ne mogu sistematski kategorizirati. Pretresna vijeća imaju prvenstvenu obavezu da individualiziraju kaznu kako bi ona odgovarala prilikama optuženog i težini krivičnog djela, a - kao što je primijetilo Pretresno vijeće - težina krivičnog djela primaran je faktor koji valja uzeti u obzir prilikom izricanja kazne. U vezi s pozivanjem tužioca na nacionalnu praksu Žalbeno vijeće podsjeća da, iako se određene smjernice mogu naći u praksi odmjeravanja kazne iz drugih sistema, a ne samo bivše Jugoslavije, njima ne treba pridavati prevelik značaj budući da pretresna vijeća nisu obavezna da se pridržavaju nijedne maksimalne zatvorske kazne koju primjenjuje neki nacionalni sistem. Ponavljamo da se težina krivičnog djela mora utvrditi na osnovu konkretnih okolnosti predmeta, te oblika i stepena učestvovanja optuženog u krivičnom djelu. Argumenti tužioca s tim u vezi se odbijaju.

U prilog svom argumentu da kazna koju je izreklo Pretresno vijeće nije bila razumna tužilac ukazuje na ocjenu Pretresnog vijeća težine krivičnog djela, otežavajućih okolnosti i navoda o nepostojanju olakšavajućih okolnosti. Tužilac ne osporava činjenične zaključke Pretresnog vijeća, ali želi pokazati da je s obzirom na te činjenice kazna koju je izreklo Pretresno vijeće “očigledno neadekvatna”.

Žalbeno vijeće je na valjan način razmotrilo faktore koje je predočio tužilac, a koji su sadržani u Prvostepenoj presudi, i ukazalo na druge važne faktore iz kojih se vidi izuzetna brutalnost i okrutnost krivičnih djela koja je počinio Galić. Uzevši u obzir s tim povezane zaključke Pretresnog vijeća, Žalbeno vijeće - uz djelimično protivno mišljenje sudije Pocara i protivno mišljenje sudije Merona - konstatuje da je Pretresno vijeće počinilo primjetnu grešku prilikom ocjene faktora u vezi s težinom krivičnog djela, ulogom i učestvovanjem Galića, otežavajućom okolnošću zloupotrebe Galićevog položaja vlasti, te jedinom olakšavajućom okolnošću u odnosu na njegovo ponašanje tokom postupka. Iako Pretresno vijeće nije pogriješilo u svojim činjeničnim zaključcima i ispravno je utvrdilo principe mjerodavne za odmjeravanje kazne, Vijeće je pogriješilo kada je zaključilo da izrečena kazna na odgovarajući način odražava stepen težine krivičnih djela koja je počinio Galić i stepen njegovog učestvovanja. Slijedom toga, Žalbeno vijeće konstatuje da kazna koju je Galiću izreklo Pretresno vijeće izlazi iz okvira kazni koje mu stoje na raspolaganju u okolnostima ovog predmeta. Žalbeno vijeće smatra da je kazna od samo 20

godina toliko neosnovana i jednostavno nepravedna budući da podcjenjuje težinu Galićevog kažnjivog ponašanja, da se može zaključiti kako Pretresno vijeće nije valjano vršilo svoja diskreciona ovlaštenja. Shodno tome, Žalbena vijeće prihvata žalbu tužioca.

Dispozitiv:

Iz gorenavedenih razloga, **ŽALBENO VIJEĆE**,

U SKLADU S članom 25 Statuta i pravilima 117 i 118 Pravilnika o postupku i dokazima;

IMAJUĆI U VIDU pismene podneske strana u postupku i argumente koje su strane iznijele na pretresu od 29. augusta 2006.;

ZASJEDAJUĆI na javnoj sjednici;

ODBIJA Galićevu žalbu;

PRIHVATA, većinom glasova, uz djelimično protivno mišljenje sudije Pocara i protivno mišljenje sudije Merona, žalbu tužioca, i **UKIDA** kaznu od dvadeset godina zatvora koju je Galiću izreklo Pretresno vijeće; **IZRIČE** kaznu doživotnog zatvora, s tim da mu se na osnovu pravila 101(C) Pravilnika uračuna period koji je Galić već proveo u pritvoru;

NALAŽE, u skladu s pravilom 103(C) i pravilom 107 Pravilnika, da Galić ostane u pritvoru Međunarodnog suda sve dok se ne privedu kraju pripreme za njegovo prebacivanje u državu u kojoj će izdržavati kaznu.

Sudija Fausto Pocar prilaže djelimično protivno mišljenje.

Sudija Mohamed Shahabuddeen prilaže izdvojeno mišljenje.

Sudija Theodor Meron prilaže izdvojeno i djelimično protivno mišljenje.

Sudija Schomburg prilaže izdvojeno i djelimično protivno mišljenje.

Postupke pred Međunarodnim sudom možete pratiti na sljedećoj adresi:

<http://www.un.org/icty>